

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ A DANĚ

Soudní a mimosoudní způsoby zajištění pohledávek po splatnosti

Court and Out-of-court Methods of Overdue Receivables Securing

Student: Šárka Kuchariková

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.

Ostrava 2012

Zadání bakalářské práce

Student: Šárka Kuchariková

Studijní program: Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a daně

Téma: Soudní a mimosoudní způsoby zajištění pohledávek po splatnosti
Court and Out-of-court Methods of Overdue Receivables Securing

1. Úvod
2. Základní charakteristika pohledávek z účetního a daňového hlediska
3. Způsoby soudního a mimosoudního zajištění pohledávek
4. Vyhodnocení efektivity zajištění pohledávek
5. Závěr
Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam odborné literatury:

BAŘINOVÁ, D.; VOZŇÁKOVÁ I. [i] Pohledávky-právně-daňově-účetně.[/i] 3. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2007. 136 s. ISBN 978-80-247-1816-3.
DRBOHLAV, J.; POHL, T. [i] Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu.[/i] 2. vydání. Praha: ASPI, 2006. 220 s. ISBN 80-7357-162-5.
VAIGERT, D.; PHILIPPI, T.; RIŠKO, P.; NAVRÁTILOVÁ, H. [i] Pohledávky - právní příručka věřitele.[/i] 1. vyd. Praha: Computer Press, a. s., 2006. 272 s. ISBN 80-251-0881-3.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.**

Datum zadání: 25. 11. 2011

Datum odevzdání: 11. 05. 2012

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

PROHLÁŠENÍ

„Prohlašuji, že jsem celou práci, vypracovala samostatně. Přílohy č. 1 až 6. jsem samostatně doplnila.“

Dne 11.5.2012

Šárka Kuchariková

OBSAH

I.	Úvod.....	5
2.	Základní charakteristika pohledávek z účetního a daňového hlediska.....	7
2.1	Vznik pohledávek.....	7
2.1.1	Splatnost pohledávek.....	8
2.1.2	Prodlení splatnosti pohledávek.....	9
2.1.3	Promlčení pohledávek.....	9
2.2	Právní úprava pohledávek.....	10
2.2.1	Občanský zákoník.....	11
2.2.2	Obchodní zákoník.....	11
2.3	Pohledávky z účetního hlediska.....	12
2.3.1	Ocenění pohledávek.....	13
2.3.2	Zákonné opravné položky.....	14
2.3.3	Účetní opravné položky.....	15
2.4	Zajišťovací prostředky pohledávek po splatnosti.....	16
2.4.1	Uznání dluhu, uznání závazku.....	17
2.4.2	Smluvní pokuta.....	17
2.4.3	Ručení.....	17
2.4.4	Bankovní záruka.....	18
2.4.5	Zástavní právo.....	18
2.4.6	Směnka.....	19
2.4.7	Pojištění pohledávek.....	21
2.4.8	Započtení pohledávek.....	21
3.	Způsoby soudního a mimosoudního zajištění pohledávek.....	23
3.1	Mimosoudní zajištění pohledávek.....	23
3.1.1	Splátkový kalendář.....	23
3.1.2	Postoupení pohledávek.....	24
3.2	Soudní zajištění pohledávek.....	25
3.2.1	Platební rozkaz.....	25
3.2.2	Exekuční řízení.....	27
3.2.3	Insolvenční řízení.....	28
4.	Vyhodnocení efektivity zajištění pohledávek.....	31
5.	Závěr.....	37

Seznam použité literatury	39
Seznam použitých zkratek.....	40
Seznam příloh.....	41

I. Úvod

Pro každý podnikatelský subjekt je důležité úspěšně prodávat své výrobky, zboží a služby na trhu, ale stejně je důležité, aby za to, co bylo poskytnuto nebo provedeno bylo i zaplacen. Počátkem 90. let se firmy soustředily na zvýšení prodeje svých výkonů bez bližších informací o zákazníkovi a zajištění pohledávek, což se odrazilo v problémech získávání úhrad od dlužníků. Česká republika má v porovnání s ostatními státy trojnásobně vyšší počet případů, kdy se věřitel vůbec nedočká zaplacení. Vymáhání pohledávek po splatnosti se stalo i v současné době častým problémem podnikání. Věřitel, aby alespoň částečně předešel této hrozbě, musí již při vzniku závazkového vztahu pamatovat na ochranu svých budoucích pohledávek a jejich dobytnost. Právní úprava poskytuje věřiteli možnosti k zajištění splatnosti pohledávek, resp. zajištění dobytnosti pohledávek po lhůtě splatnosti. V bakalářské práci uvedu způsoby vymáhání pohledávek po splatnosti. V současné době je vymáhání pohledávek po splatnosti jednou z častých problémů podnikatelů, je pravdou, že toto se týká i fyzických osob, ale tím se ve své práci zabývat nebudu. Uvedu formy zajištění pohledávek upravených zejména v ObčZ a ObchZ a závěrem vyhodnotím na základě mnou zjištěných poznatků nejčastěji využívané způsoby.

Cílem mé bakalářské práce je vyhodnocení způsobů zajištění pohledávek mimosoudní a soudní cestou. Přesto, že zajišťovacích možností je dostatek, nikdy není řečeno, že se podaří vymoci celá pohledávka.

Bakalářskou práci jsem rozdělila do pěti kapitol, přičemž druhá až čtvrtá je dále rozdělena do několika podkapitol.

První kapitola je úvodní, uvedu obsah jednotlivých kapitol a podkapitol. V této kapitole chci uvést důvod zvoleného zadání bakalářské práce. Krátce uvedu obsah jednotlivých následujících kapitol.

Druhá kapitola obsahuje základní charakteristiku pohledávek. Uvedu možnosti nejčastěji používaných zajišťovacích prostředků pohledávek, a současně se podívám na pohledávky z účetního hlediska.

Ve třetí kapitole, která se nazývá Způsoby soudního a mimosoudního zajištění pohledávek po splatnosti uvedu způsoby zajištění pohledávek, v příloze bakalářské práce uvedu vzory nejčastěji používaných smluv. Závěrem této kapitoly vyhodnotím nejčastěji používané možnosti zajištění pohledávek po splatnosti.

Čtvrtá kapitola uvede způsoby zajištění pohledávek po splatnosti použité obchodní společností Gamanan s.r.o. Vyhodnotím uvedené způsoby zajišťování pohledávek po splatnosti.

Pátá kapitola je Závěr, ve které shrnu předcházející kapitoly.

2. Základní charakteristika pohledávek z účetního a daňového hlediska

Pohledávkou se všeobecně rozumí právo věřitele na plnění. Z účetního hlediska pohledávky představují významnou složku aktiv podniku. Jsou zahrnuty v oběžném majetku společnosti a jejich výše a rychlost splacení má vliv na likviditu podniku.

2.1 Vznik pohledávek

Pohledávky představují práva, respektive nároky podniků vůči jiným subjektům na příjem peněžních prostředků ve stanovené době a ve známé výši.

Pohledávky jsou součástí oběžného majetku, tj. aktiv podniku. Pohledávky v podnikatelské sféře vznikají nejčastěji ze závazkových vztahů, konkrétně z uzavřených obchodních smluv, kdy na jedné straně (kupujícímu, objednateli) vzniká právo něco obdržet od druhé strany (prodávajícího, zhotovitele) a současně druhé straně vzniká právo obdržet za poskytnuté plnění smlouvenou peněžní odměnu od příjemce plnění. Právo věřitele požadovat na dlužníkovi plnění se označuje pohledávka, povinnost dlužníka plnit dluh nebo závazek .

Závazkový vztah je tedy dvoustranný vztah, v němž jedné straně věřiteli vzniká právo na plnění, zatímco druhé straně dlužníkovi povinnost platit. Pohledávkou se všeobecně rozumí právo věřitele na plnění, z hlediska účetnictví především určité právo na zaplacení peněžité částky.

Zajištěním dobytosti pohledávky je potřeba se zabývat již v okamžiku jejího vzniku. Každá obchodní společnost má mít své pohledávky pod neustálou kontrolou finančního managementu a má činit příslušné aktivní kroky k odstranění rizik dobytosti pohledávek.

Pro zajištění dobytnosti pohledávky by měl podnikatel zjistit informace o obchodních partnerech před vznikem smluvního vztahu. Zejména při spolupráci s novým obchodním partnerem. Uvedu odkazy na webové stránky pro zjištění solventnosti obchodního partnera:

- z obchodního rejstříku který je snadno dostupný, nebo na webových stránkách www.justice.cz, případně na živnostenském rejstříku, který je rovněž zveřejněn na stránkách www.rzp.cz. Těmito informacemi si můžeme ověřit identifikační údaje o firmě, jejím sídle osobách jednajících za firmu.
- informace o jeho zadluženosti může zjistit na webové stránce www.dluznik.cz, případně www.registr-pohledavek.cz. V případě zjištění zadluženosti obchodního partnera je třeba opatrnosti při sjednávání obchodní smlouvy, při překročení určité míry zadluženosti by se partner mohl ocitnout v úpadku a dobytnost pohledávky vůči němu by byla ovlivněna průběhem a hlavně výsledkem insolvenčního řízení.
- prostřednictvím třetí strany – obvykle banky.

2.1.1 Splatnost pohledávek

Lhůta splatnosti pohledávky je obvykle dohodnuta mezi stranami v příslušné smlouvě, na faktuře apod. Běžně se používá čtrnáctidenní splatnost. Smluvní strany se však mohou dohodnout i jinak.

Doba splatnosti pohledávky však může být rovněž stanovena právním předpisem nebo může být stanovena rozhodnutím soudu. Není-li lhůta splatnosti stanovena výše uvedeným způsobem, nastává splatnost pohledávky prvním dnem po té, co byl dlužník vyzván ke splnění peněžitého závazku.

2.1.2 Prodlení splatnosti pohledávek

Obecně lze říci, že prodlení dlužníka nastane, nesplní-li svůj dluh řádně a včas, případně nesplní-li jej vůbec. Jde-li o prodlení dlužníka s plněním peněžité pohledávky, má věřitel právo požadovat od dlužníka vedle plnění, tzv. jistiny a úroky z prodlení. Úroky z prodlení jsou v občanském zákoníku označovány jako příslušenství pohledávky, obchodní zákoník nemá v tom směru samostatnou úpravu. Výše sazby úroků z prodlení se zpravidla uvádí přímo do smlouvy. Pokud není sazba úroků stanovená, řídí se právním předpisem, kterým je zák. č. 513/1991 Sb. dále odkazující na vládní nařízení č.142/1994 Sb., nyní platné č.33/2010, účinné dne 1.7.2010.

2.1.3 Promlčení pohledávek

Promlčení pohledávek řeší § 387 ObchZ, kde právo se promlčí uplynutím promlčecí doby stanovené zákonem. Podle ObchZ je promlčecí doba 4 roky. Promlčením právo naplnění povinnosti druhé strany nezaniká, nemůže však být přiznáno nebo uznáno soudem. Změna v osobě dlužníka nebo věřitele však nemá žádný vliv na běh promlčecí doby. Strana, vůči níž se právo promlčuje, může druhé straně písemně prodloužit promlčecí dobu, a to i opakovaně. Celková promlčecí doba nesmí být delší než 10 let od doby, kdy počala poprvé běžet.

Délka promlčecí doby dle ObčZ je tři roky, běží ode dne, kdy mohlo být právo vykonáno poprvé.

Závěrem uvedené podkapitoly bych vyhodnotila za prvořadý úkol ověření obchodního partnera podle uvedených možností, zjištění jeho solventnosti a správně sepsanou smlouvu.

2.2 Právní úprava pohledávek

V rámci soukromého práva hmotného je obecná úprava pohledávek, jejich vznik, změny a zánik obsažena zejména ve dvou zákonech, a to občanském zákoníku a v obchodním zákoníku. Občanský zákoník řeší základní předpis soukromého práva a obchodní zákoník upravuje vztahy specifické pro oblast podnikání. V praxi to znamená, že při posuzování právních řešení musíme zjistit, zda pohledávku upravuje obchodní zákoník komplexně s vyloučením použití občanského zákoníku (např. promlčení práv ze závazkových vztahů, uznání závazku, bankovní záruka), nebo bude řešena obchodním zákoníkem. V některých případech používáme úpravu občanského zákoníku (např. jednání o uzavření smlouvy, smluvní pokuta, ale i úroky z prodlení, náhrada škody).

Pohledávky členíme podle povahy, podle doby splatnosti, podle důvodu jejich vzniku a podle míry dobytnosti.

Pohledávky podle povahy členíme na:

- pohledávky peněžité
- pohledávky nepeněžité

Pohledávky podle doby splatnosti členíme na :

- pohledávky do doby splatnosti
- pohledávky po lhůtě splatnosti
- krátkodobé - splatnost pohledávky od sestavení účetní závěrky do jednoho roku
- dlouhodobé – splatnost pohledávky od sestavení účetní závěrky delší než jeden rok

Pohledávky podle důvodu jejich vzniku členíme na :

- pohledávky z obchodního styku
- ze způsobené škody
- z bezdůvodného obohacení
- z jiného zákonného důvodu

Pohledávky z hlediska rizika vymahatelnosti členíme na:

- běžné pohledávky do splatnosti – toto je nejčastější situace, je předpoklad, že dlužník

bude moci svůj dluh uhradit včas a v plné výši.

- sporné pohledávky – dlužníka uplatnil námitku vůči pohledávce a rozporoval ji o oprávněnost nebo výši. Z uvedeného vyplývá, že je dobré vycházet ze správného zajištění pohledávek a správně sepsané smlouvy.
- nesporné pohledávky – jsou obvykle pohledávky do lhůty splatnosti, dlužník vůči jejich oprávněnosti nevznesl námitky nebo je výslovně uznal.
- nezaplacené pohledávky po splatnosti – v této situaci by věřitel měl činit aktivní kroky k vynucení úhrady pohledávky, upomenout dlužníka k úhradě pohledávky, apod. o tom bude kapitola 2.4
- nedobytné pohledávky – jde obvykle o nezaplacené pohledávky po lhůtě splatnosti, jejichž dlužník je dlouhodobě v platební neschopnosti a hrozí, že se ocitne v úpadku, pokud tato situace již nenastala.

V této podkapitole jsem provedla členění pohledávek z různých pohledů. V následujících podkapitolách uvedu členění pohledávek upravující Občanský zákoník a Obchodní zákoník.

2.2.1 Občanský zákoník

Občanský zákoník č.40/1964 Sb. ve znění pozdějších změn, doplnění a úprav řeší majetkové vztahy mezi účastníky fyzických a právnických osob, a dále majetkové vztahy mezi těmito osobami a státem, pokud nejsou upraveny jinými zákony. Závazkové vztahy jsou v občanském zákoníku upraveny závazně (kogentně), pokud zákon nepřipouští, že se smluvní strany mohou dohodnout i jinak.

2.2.2 Obchodní zákoník

Obchodní zákoník č.513/1991 Sb. ve znění pozdějších změn, doplnění a úprav upravuje postavení podnikatelů, obchodní závazkové vztahy, příp. jiné vztahy s podnikáním související. Na rozdíl od občanského zákoníku má část III. obchodního zákoníku dispozitivní

povahu, to znamená, že smluvní strany se mohou dohodnout i jinak, pokud zákon výslovně nestanoví něco jiného.

2.3 Pohledávky z účetního hlediska

Pohledávky z účetního hlediska představují významnou složku aktiv podniku. Jsou zahrnuty do oběžného majetku společnosti a jejich výše a rychlost splacení má vliv na likviditu podniku. Pohledávka z účetního hlediska představuje nárok účetní jednotky na úhradu kupní ceny. Pohledávky vznikají z právních úkonů, o kterých musíme účtovat. Pohledávka z účetního hlediska začíná vystavením faktury. Na faktuře je označena doba splatnosti. Pokud není faktura v tomto termínu uhrazena, vzniká prodlení s úhradou faktury. V tuto chvíli začínají účetní operace po splatnosti, postupy jak vymoci pohledávku. Účastníci vztahu jsou věřitel^[4] - oprávněný a dlužník – povinný. Podstatou vzniku pohledávky je časový nesoulad mezi provedením výkonu a úhradou výkonu.

Pohledávky se účtují do výnosů, nebo do rozvahy. Toto zařazení je pro daňovou optimalizaci velmi podstatné.

- 1) Účtování na výnosové účty – zde účtujeme pohledávky z obchodního styku, který vyplývá z činnosti firmy, jako např. prodej majetku, smluvní sankce, náhrada škody.
- 2) Účtování na rozvahové účty – účtujeme vztah vůči bankám, půjčení peněz, poskytnutí záloh, apod.

Pokud účetní jednotky tvoří opravné položky k pohledávkám, jsou spjaté s daňovou optimalizací. Daňový základ se zvýší vždy, když se zaúčtuje vystavená faktura z prodeje zboží či služeb, není rozhodující, zda faktura je v té chvíli již uhrazena. Pokud faktura není uhrazena, hledá se daňová optimalizace pomocí opravných položek a odpisů pohledávek, které povedou ke snížení daňové povinnosti.

^[4] Ustanovení § 2 zákona č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru

2.3.1 *Ocenění pohledávek*

V účetní jednotce dochází k ocenění pohledávky při jejím vzniku. Oceňování je stanoveno Zákonem o účetnictví a Vyhláškou.

§ 25 ZoÚ stanoví oceňování pohledávek

- při vzniku pohledávky jmenovitou hodnotou
- při nabytí úplatně nebo vkladě pořizovací cenou.

Pořizovací ceny = cena, za kterou byl majetek pořízen a náklady s jeho pořízením související.

§26 ZoÚ stanoví oceňování k rozvahovému dni.

Účetní jednotky při oceňování ke konci rozvahového dne zahrnují jen zisky, které byly dosaženy, všechna předvídatelná rizika a možné ztráty, které se týkají majetku a závazků, a jsou známy do okamžiku sestavení účetní závěrky.

§ 27 ZoÚ oceňování reálnou hodnotou

- účetní jednotky ke konci rozvahového dne oceňují reálnou hodnotou
- pohledávky, které účetní jednotka nabyla a určila k obchodování
- pokud zvláštní zákon ukládá povinnost ocenění majetku a závazků

Vyhláška

Obsahové vymezení pohledávek § 10, §11

- dlouhodobé, krátkodobé pohledávky z obchodních vztahy v Kč i cizí měně
- pohledávky za společníky
- pohledávky vůči státu – DPPO, DPH a ostatní daně
- datace provozní, investiční
- jiné pohledávky.

V účetnictví se pohledávky vykazují v rozvaze na straně aktiv a jsou oběžným majetkem firmy. V účtové osnově zařadíme do 3. účtové třídy „Zúčtovací vztahy“. Tato účtová třída pro firmu mimo jiné sleduje k mé práci důležité vztahy:

Pohledávky

Závazky

Opravné položky k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování

Jiné pohledávky a závazky

Přechodné účty aktiv a pasiv.

Daňová evidence pohledávky pouze vykazuje. Při zjišťování daňového základu se porovnávají příjmy a výdaje, pohledávka se tudíž stává předmětem daně z příjmu až po zaplacení. Evidence pohledávek má zahrnovat označení dlužníka, výši pohledávky, důvod pohledávky, datum vystavení, splatnosti aby bylo zřejmé kdy k pohledávce došlo.

2.3.2 *Zákonné opravné položky*

Opravné položky k pohledávkám se vytváří do doby úhrady, tvoří přechodné snížení reálné hodnoty pohledávek. Z účetního hlediska je opravná položka souvztažně zúčtována do nákladů. Tvoří se z důvodu krytí nesplacené pohledávky. Opravnými položkami se zabývá i Český účetní standard pro podnikatele č. 005. Jsou v něm stanoveny základní postupy pro účtování pohledávek.

Opravnými položkami podle § 1 se rozumí opravné položky vymezené v tomto zákoně vytvořené k rozvahové hodnotě nepromlčených pohledávek splatných po 31.12.1994 a zaúčtované podle zvláštního právního předpisu 1a) nebo pohledávek vedených v prokazatelné evidenci podle §3 odst.3. Pro účely tohoto zákona se rozvahovou hodnotou pohledávky rozumí jmenovitá hodnota nebo pořizovací cena pohledávky zaúčtovaná na rozvahových účtech bez vlivu změny reálné hodnoty.

Opravné položky nemůžeme tvořit k pohledávkám nabytým bezúplatně, nebo z titulu půjček, úvěrů, ručení, záloh, k vlastnímu kapitálu apod.^[7] . V případě když postupník koupí pohledávku, zaplatí její pořizovací cenu, může tvořit opravnou položku k rozvahové hodnotě pohledávky. Pokud věřitel má k dlužníkovi splatné závazky, musí provést vzájemný zápočet pohledávek a závazků a až ke konečné pohledávce může vytvořit opravnou položku.

^[7] Ustanovení § 2 odst. 2) zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmu, ve znění pozdějších předpisů

2.3.3 Účetní opravné položky

Z účtových vztahů přechodné snížení pohledávky účtujeme do skupiny 39 – Opravná položka k zúčtovacím vztahům. Vnitřním předpisem zaúčtujeme na 391 – Opravné položky k pohledávkám. Souvztažně zaúčtujeme do nákladů na účet 558 – Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek. Na konci roku při zjištění konečného zůstatku opravných položek ke konci období a ten převedeme do následujícího období. Opravná položka se zruší až pomine důvod pro jeho tvorbu.

Následně uvedu podmínky pro 100% opravnou položku u nepromlčených pohledávek:

- Rozvahová hodnota pohledávky nepřesáhne částku 30 000,-- Kč
- Uplynulo nejméně 12 měsíců od lhůty splatnosti pohledávky
- Suma pohledávek bez příslušenství vzniklých k jednomu dlužníku nepřesáhne za zdaňovací období 30 000,-- Kč.

O opravných položkách je povinnost vést samostatnou evidenci. Když nepromlčená pohledávka bude 100 % odepsána, může být odepsána. Úhradu odepsané pohledávky zaúčtujeme do výnosů ve prospěch účtové skupiny 64 – jiné provozní výnosy na účet 646 – Výnosy z odepsaných pohledávek

Ke konci, většinou k 31.12. daného roku provede účetní jednotka inventarizaci. Při níž může být zjištěno přechodné snížení reálné hodnoty pohledávek. V tomto případě můžeme vytvořit opravnou položku na účet 559 – Tvorba opravných položek. Tvorbu opravných položek upravuje § 55 vyhlášky č. 500/2002 Sb..Tyto účetní opravné položky jsou daňově neuznatelné, zrušení nezvyšuje daňový základ.

Uvedená kapitola vypovídá, že k správnému účtování, oceňování, tvorbě opravných položek je důležité znát platnou legislativu. Tyto podklady zveřejňují stav účetní jednotky na konci roku.

2.4 Zajišťovací prostředky pohledávek po splatnosti

Základem předcházení tvorby pohledávek je prevence. Povinností každého podnikatele by mělo být zajištění pohledávek. Zajišťovací prostředky současně plní i funkce:

- preventivní – upozorňuje zákazníka na nepříjemné následky
- zajišťovací – zvyšuje právní jistotu věřitele
- uhrazovací – při nesplnění závazku umožňuje použít náhradní způsob uspokojení

Mezi nejčastěji používané zajišťovací prostředky patří:

- Uznání dluhu
- Uznání závazku
- Smluvní pokuta
- Ručení
- Bankovní záruka
- Zřízení zástavního práva
- Zadržovací právo k věci
- Směnka
- Pojištění pohledávky
- Výhrada vlastnického práva
- Zajišťovací převod práva
- Dokumentární akreditiv
- Započtení pohledávky

V této kapitole uvedu často používané zajišťovací prostředky. Za zmínku stojí, že malé organizace často používají k zajištění závazku platbu před započítím díla. Velké podniky by s tím ale neuspěly, proto dále uvedu zajištění pohledávek v podnikatelské praxi.

2.4.1 Uznání dluhu, uznání závazku

Oba způsoby jsou ve svém základu stejné a spočívají v jednostranném projevu vůle dlužníka, kterým potvrzuje věřiteli, že svůj závazek uznává.

Pro oblast občanskoprávních vztahů se používá Uznání dluhu který řeší § 558 ObčZ. Uzná-li někdo písemně svůj dluh, má se za to, že v době uznání trval. U promlčeného dluhu má takové uznání následek jen pokud uznávající o tomto promlčení věděl. Zde je rozdíl od úpravy uznání závazku, kde se k takové skutečnosti nepřihlíží. Zásadně platí, pokud dlužník písemně uznal svůj dluh co do důvodu a výše, promlčuje se právo věřitele na úhradu dluhu za deset let ode dne, kdy k uznání dluhu došlo, je-li v uznání dluhu uvedena lhůta plnění, běží promlčecí lhůta od uplynutí této lhůty.

Vzor uznání dluhu obecně uvedu v příloze č. 1, vzor uznání závazku v příloze č. 2.

2.4.2 Smluvní pokuta

Smluvní pokuta je upravena v § 544 a § 545 občanského zákoníku. Smluvní pokuta musí být sjednána v písemné formě, a to i v případě, že smlouva písemně uzavřena nebyla. Ve smlouvě musí být stanovena výše smluvní pokuty nebo způsob určení, výše pokuty a konkrétní povinnost, za jejíž nesplnění je účastník, který tuto povinnost poruší, povinen zaplatit pokutu. Podle úpravy v občanském zákoníku platí, že smluvní strana není povinna pokutu zaplatit v případě, že porušení smluvní povinnosti nezavinila. Proto si v obchodních smlouvách účastníci výslovně sjednávají, že nárok oprávněného na náhradu škody vzniklé z titulu porušení povinnosti zajištěné smluvní pokutou nezaniká a povinná strana je povinna uhradit nahradit škodu vedle smluvní pokuty.

2.4.3 Ručení

Dohodou účastníků lze zajistit pohledávku ručením. Ručení vzniká písemným prohlášením, jímž ručitel bere na sebe vůči věřiteli povinnost, že pohledávku uspokojí, pokud

jí neuspokojí dlužník. Od jiných způsobů zajištění závazků se liší tím, že nevzniká přímo mezi věřitelem a dlužníkem, ale mezi věřitelem a třetí osobou. Ručením třetí osoby se zmenšuje riziko věřitele s návratností pohledávky. Za jednu pohledávku se může zaručit i více ručitelů. V případě zajištění dluhu ručením, je věřitel povinen dlužníka písemně vyzvat k úhradě dluhu. Ručitel, který splnil dluh, je oprávněn požadovat na dlužníkovi náhradu za plnění které poskytl věřiteli.

2.4.4 Bankovní záruka

Bankovní záruka vzniká písemným prohlášením banky, že uspokojí závazek věřitele, jestliže dlužník svůj závazek nesplní nebo budou-li splněny jiné podmínky stanovené v bankovní záruce (záručním prohlášení). Podmínky bankovní záruky jsou stranami sjednávány ve smlouvě na plnění (kupní smlouva, smlouva o dílo). Jedná se o zvláštní případ ručení, protože ručitelem je vždy banka. Bankovní záruka proto přichází v úvahu jen v rámci obchodních závazkových vztahů a upravuje ji pouze § 313 a násl. ObchZ.

Bankovní záruka se vyznačuje řadou zvláštností. Zásadně je nezávislá na zajišťovaném závazku, má tzv. abstraktní povahu. Předmětem zajištění může být závazek k peněžitému i nepeněžitému plnění. Plnění banky je ale vždy pouze peněžité. Pro rozsah ručení banky je určující částka, která je uvedena v záruční listině. Bankovní záruka je zásadně uskutečněna za úplatu, která je stanovená ve smlouvě uzavřené mezi bankou a dlužníkem podle délky platnosti záruky a míry rizika.

Bankovní záruka je nejvyšším stupněm zajištění pohledávky, v obchodní praxi je využívána oběma smluvními stranami pro zajištění jejich nároků ze smlouvy. Bankovní záruka musí být neodvolatelná a vyplatitelná bez námitek na první písemné požádání.

2.4.5 Zástavní právo

Zástavní právo je upraveno v občanském zákoníku, lze jej však použít i pro zajištění splnění závazků v obchodních vztazích. Podle § 152 ObčZ zástavní právo slouží k zajištění pohledávky pro případ, že dluh který jí odpovídá, nebude včas splněn s tím, že v tomto

případě lze dosáhnout uspokojení ze zpeněžení zástavy. Zástavu lze zpeněžit jen zákonem stanovenými způsoby, a to buď ve veřejné dražbě nebo soudním prodejem zástavy.

Zástavní smlouva musí mít písemnou formu. V zástavní smlouvě musí být určen předmět zástavního práva (zástava) a zajišťované pohledávky. Předmětem zástavy může být nemovitost, movitá věc, cenný papír (např. akcie) nebo pohledávka. Jako zástava může být poskytnuta pouze věc, k níž má zástavce vlastnické právo. Účastníkem zástavní smlouvy je zástavní věřitel, zástavní dlužník a zástavce. Zástavce je osoba, která zastavila věc k zajištění dlužníkovy závazku, může jít o osobu totožnou s dlužníkem nebo o osobu odlišnou.

Zástavním právem může být zajištěná pohledávka nepeněžitá i peněžitá. Zástavní právo se vztahuje i na příslušenství pohledávky.

Zástavní právo k nemovitostem vzniká vkladem do katastru nemovitostí, zástavní právo k movitým věcem vzniká jejich předáním zástavnímu věřiteli. Zástavní právo k nemovitým věcem, které se nezapisují do katastru nemovitostí nebo k movitým věcem, které nejsou předány zástavnímu věřiteli vzniká zápisem do Rejstříku zástav vedeného Notářskou komorou. Zápis zástavního práva do Rejstříku provádí notář, který sepsal zástavní smlouvu ve formě notářského zápisu.

Smlouvu o zřízení zástavního práva uvádím v příloze č. 3.

2.4.6 Směnka

Směnka je písemným dokladem o finančním závazku. Je to obchodovatelný cenný papír, kterým se výstavce bezpodmínečně zavazuje, že osobě uvedené ve směnce zaplatí ve stanovené době směnečnou sumu (směnka vlastní), popř. v němž výstavce přikazuje třetí osobě (směnečníkovi), aby zaplatila osobě uvedené ve směnce směnečnou sumu za něj (cizí směnka). Používání směnky upravuje speciální směnečný a šekový zákon č. 191/1950 Sb., ve znění zákona č. 29/2000 Sb.

Zákon stanoví náležitosti směnky, požaduje aby směnka obsahovala údaje:

- Označení listiny jako „směnka“ nestačí jen v nadpisu, ale musí být uvedeno v textu listiny.
- Bezpodmínečný příkaz zaplatit částku uvedenou ve směnce.
- Splatnost směnky jedním z možných způsobů:
 - směnka na viděnou – směnka je splatná při předložení
 - na určitý čas po viděné – směnka je splatná uplynutím stanoveného času po předložení směnky
 - na určitý čas po datu vystavení směnky – směnka je splatná uplynutím stanovené lhůty po datu vystavení směnky
 - na určitý den – směnka je splatná v den uvedený na směnce.
- Místo, kde má být placeno. Není-li místo uvedeno, směnka je platná, ale místem placení je ze zákona uvedené sídlo nebo bydliště směnečníka.
- Datum a místo vystavení směnky.
- Vlastnoruční podpis výstavce pod textem listiny.

Úhradu směnky lze zvýšit tím, že za splnění směnečného závazku se zaručí ještě další osoba, tzv. avalista. Svůj závazek uhradit směnečnou částku v případě, že tak neučiní směnečný dlužník, potvrdí svým vlastnoručním podpisem na směnce. Pak hovoříme o avalované směnce.

Není-li směnka zcela proplacena, majitel se může domáhat svých práv soudně. Hlavní výhodou směnky je, že směnečné řízení u soudu je pro věřitele podstatně jednodušší a rychlejší. Žalobce není povinen prokazovat vznik závazku, na jehož základě byla směnka vystavena, stačí pouhé předložení platné směnky.

Jsou-li předloženy listiny v pořádku, soud vydá na návrh žalobce směnečný platební rozkaz, v němž žalovanému uloží, aby do tří dnů od doručení rozkazu do vlastních rukou žalovaného zaplatil požadovanou částku a náklady řízení, nebo aby v téže lhůtě podal námitky. Nepodá-li žalovaný včas námitky, má směnečný platební rozkaz účinky pravomocného rozsudku. Výkon pravomocného rozsudku pak lze provést např. exekucí.

Rozlišujeme dva základní typy směnek:

- Směnka vlastní – výstavce je dlužník a vyjadřuje osobě uvedené na směnce slib, že směnečnou sumu uhradí na určitém místě a v určitý čas.

- Směnka cizí – výstavce přikazuje směnečníkovi zaplatit osobě uvedené na směnce směnečnou sumu na určitém místě a v určitý čas.

V příloze č. 4 uvádím avalovanou směnku vlastní na viděnou a v příloze č. 5 cizí směnku splatnou v určitý den.

2.4.7 Pojištění pohledávek

Pojištění pohledávky, v tomto případě je riziko nezaplacení dlužné částky přeneseno na pojišťovnu. Pojistná ochrana se vztahuje na ztráty vzniklé nezaplacením z důvodu platební nevůle nebo platební neschopnosti. Pojišťovna zajišťuje kromě úhrady pojistného plnění v případě pojistné události i prověření a průběžný monitoring odběratelů v návaznosti na přidělené úvěrové limity a vymáhání dlužných pohledávek. Pojištění pohledávek se využívá zejména při zajištění splatnosti pohledávek vůči zahraničním dlužníkům. Vedle rizika nezaplacení je v rámci sjednaného pojištění možnost pojistit i další rizika působící v země zahraničního odběratele (potíže vyvolané politickými událostmi, přírodními katastrofami, ekonomickými potížemi státu).

2.4.8 Započtení pohledávek

Věřitel nepožaduje způsob zajištění pohledávky, ale svou pohledávku vůči dlužníkovi započte na pohledávku, kterou má vůči věřiteli dlužník, tím dosáhne jejího uspokojení.

Započtení pohledávek je upraveno v § 580 ObčZ. Podle občanského zákoníku platí, že k započtení může dojít v případě, že mají věřitel, a dlužník vzájemné pohledávky, jejichž plnění je stejného druhu, pokud se vzájemně kryjí, a jestliže některý z účastníků učiní vůči druhému projev směřující k započtení. Proti splatné pohledávce nemůžeme započíst pohledávku která není splatná. Zánik pohledávky nastane po zápočtu.

V praxi se setkáváme s jednostrannými a dvoustrannými zápočty. Souhlas druhého účastníka v případě jednostranného započtení se nevyžaduje.

Závěrem této kapitoly bych chtěla zdůraznit, že každá pohledávka by měla být zajištěna, především pro její vymahatelnost. Je důležité zvolit správnou volbu zajištění. Podle mých poznatků, nejvhodnějším zajišťovacím prostředkem při zajištění pohledávky je bankovní záruka, na druhé místo bych zařadila zástavní právo. Takové zajištění se téměř rovná jistotě, že podnikatel obdrží úhradu za svou pohledávku v plné výši.

3. Způsoby soudního a mimosoudního zajištění pohledávek

Pokud se věřitel nemůže domoci úhrady své pohledávky po splatnosti ani pomocí zajištění pohledávek, jak jsem uvedla v kapitole 2.4 bakalářské práce, nezbývá nic jiného než se rozhodnout pro zajištění pohledávky některým způsobem mimosoudního zajištění, příp. ve věci zajištění úhrady pohledávky zahájí přímo soudní řízení.

Jak jsem dříve uvedla, předpokladem úspěšného vymáhání pohledávek je řádně vedená evidence pohledávek a s tím souvisejících dokladů, které budou moci být využity k prokázání oprávněnosti nároku věřitele na zaplacení pohledávky.

3.1 Mimosoudní zajištění pohledávek

Mezi nejčastěji používaný prvotní postup je vyzvání dlužníka k úhradě dlužné částky která je již po splatnosti. Toto si může společnost sestavit a odeslat sama, případně může požádat o pomoc právního zástupce. Ve většině případů se dlužník zalekne, a začne spolupracovat s věřitelem, a sjednají způsob úhrady. Pokud se nedohodnou, začne následující postup vymáhání.

3.1.1 *Splátkový kalendář*

V obchodní praxi, v době ekonomické krize se často stává, že na zaslanou upomínku zareaguje dlužník sdělením, že o svém splatném závazku ví, ale v současné době není schopen uspokojit pohledávku najednou, navrhne možnost postupného splácení dluhu. Podle § 566 ObčZ je věřitel povinen přijmout i částečné plnění, pokud to neodporuje povaze závazku. Věřitel sepiše s dlužníkem dohodu o splátkovém kalendáři. Splátkový kalendář není v zákoně přímo upraven, v § 565 ObčZ se však obecně připouští plnění ve splátkách.

Při přípravě dohody o splátkovém kalendáři by měl věřitel dbát na stanovení výše splátek a termínů jejich úhrady. Věřitel má pochopitelně zájem na rychlém splacení dluhu, nicméně by měl přihlídnout i k faktickým možnostem dlužníka. Věřitel by neměl zapomenout do dohody o splátkovém kalendáři zahrnout i závazek dlužníka k úhradě příslušenství pohledávky. Věřitel by také měl zvážit, následky které postihnou dlužníka při prodlení s úhradou jednotlivých splátek, příp. jejich nezaplacením. Zákon dává možnost věřiteli sjednat v dohodě tzv. ztrátu výhody splátek, což znamená, že pokud dlužník neuhradí první či jakoukoliv splátku v dohodnutém termínu, může jej věřitel vyzvat k zaplacení celé pohledávky nebo jejího nesplaceného zbytku.

Věřitel, který si chce svou pohledávku vůči dlužníkovi opravdu zajistit, sepíše uvedenou dohodu o splátkovém kalendáři před notářem příp. exekutorem, který ji opatří doložkou obsahující svolení dlužníka k vykonatelnosti notářského, příp. exekutorského zápisu (dále jen „notářský zápis“).

Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti je nejefektivnější způsob, jak zajistit úhradu pohledávky. Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti je listinou, na jejímž základě může exekutor přímo požádat o exekuci na majetek dlužníka. V případě nezaplacení dluhu již není třeba před exekucí absolvovat zdoluhavé soudní řízení, ve kterém je dlužníkovi nejdříve uloženo dluh zaplatit, a až poté lze přistoupit k řízení exekučnímu.

3.1.2 Postoupení pohledávek

Zcela odlišným případem zajištění pohledávky je její postoupení novému věřiteli. Obecně hovoříme o změně právního, resp. závazkového vztahu na straně subjektu, v daném případě věřitele. Právní úprava změny subjektu závazkového vztahu je obsažena v občanském zákoníku a platí i pro obchodní závazkové vztahy.

Postoupení pohledávky je upraveno ustanovením § 524 ObčZ. Postoupením pohledávky dochází ke změně v osobě věřitele, osoba dlužníka ani obsah závazkového vztahu se nemění. Nový věřitel, tzv. postupník nastupuje na místo původního věřitele, postupitele. Smlouva musí mít obligatorně (povinně) písemnou formu, a to pod sankcí neplatnosti. Postupovaná

pohledávka musí být jednoznačně určena, aby ze smlouvy bez jakýchkoliv pohybností vyplývalo, která pohledávka je předmětem postoupení pohledávky. Postupitel je povinen bez zbytečného odkladu oznámit postoupení pohledávky dlužníkovi.

3.2 Soudní zajištění pohledávek

Pokud věřitel neuspěje při vymáhání úhrady své pohledávky mimosoudní cestou, obvykle se rozhodne pro soudní vymáhání pohledávky. Postup soudu v občanskoprávním soudním řízení, jakož i práva a povinnosti účastníků takového řízení upravuje zák.č.99/1963 Sb. občanský soudní řád .

3.2.1 Platební rozkaz

Obecné náležitosti žalobního návrhu jsou obchodní název a sídlo, příp. identifikační číslo, jde-li o právnickou osobu nebo jméno, příjmení, rodné číslo a bydliště, jde-li o fyzickou osobu, příp. místo podnikání a identifikační číslo, jde-li o fyzickou osobu, která je podnikatelem. Dále musí žaloba obsahovat vyličení rozhodujících skutečností, označení důkazů a musí z ní být patrné, čeho se navrhovatel domáhá. Žalobní petit musí být přesný, určitý a srozumitelný, aby po jeho převzetí do výroku rozhodnutí bylo takové rozhodnutí vykonatelné. K žalobě musí žalobce připojit písemné důkazy, jichž se dovolává.

Žaloba musí být podána u věcně a místně příslušného soudu. Místní příslušnost soudu je pak posuzována podle sídla povinné strany, jde-li o právnickou osobu nebo podle místa podnikání fyzické osoby. Vzor žaloby uvádím v příloze č. 6.

Se zahájením soudního řízení podáním žalobního návrhu vznikají účastníkům řízení a soudu náklady. Náklady řízení jsou zejména hotové výdaje účastníků a jejich zástupců, soudní poplatek, jehož výše je stanovena zák.č.549/1991 Sb.o soudních poplatcích, ušlý výdělek účastník, náklady důkazů (náklady svědků, znalců, tlumočnicků) a odměna za

zastupování účastníků, včetně náhrady DPH podle zák.č.85/1996 Sb.o advokacii a vyhl.č.177/1996 Sb. o odměnách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif).

Obecně platí, že každý účastník hradí náklady řízení, které vznikají jemu osobně a náklady svého zástupce. Účastníku, který měl v řízení plný úspěch, přizná soud náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva proti účastníku, který ve věci úspěch neměl. Pokud měl účastník ve věci pouze částečný úspěch, soud náhradu nákladů mezi účastníky poměrně rozdělí, případně rozhodne, že žádný účastník nemá nárok na náhradu nákladů řízení.

Soud může i bez výslovné žádosti žalobce a bez slyšení žalovaného vydat platební rozkaz, je-li v žalobě uplatněno právo na zaplacení peněžité částky. Podstatné pro vydání platebního rozkazu je, že žalobce uvede v žalobním návrhu všechny skutečnosti osvědčující jeho nárok na peněžité plnění. Pokud žalobce žádá spolu s uplatněnou pohledávkou i její příslušenství, zejména příslušející úroky z prodlení musí tento požadavek v žalobním návrhu výslovně uplatnit.

V rámci tohoto zkráceného řízení soud vydá:

- platební rozkaz,
- elektronický platební rozkaz, v případě, že žalobní návrh je podán na elektronickém formuláři s elektronickým podpisem žalobce a peněžité plnění požadované žalobcem nepřevyšuje částku 1 milión Kč,
- směnečný (šekový) platební rozkaz, v případě že žalobce žádá o vydání směnečného platebního rozkazu a předloží soudu směnku nebo šek v originále a o jejich pravosti není pochyb. Soud vydá směnečný (šekový) platební rozkaz a uloží žalovanému zaplatit požadovanou částku a náklady řízení ve lhůtě tří dnů nebo podat námitky, v nichž musí žalovaný uvést vše, co proti platebnímu rozkazu namítá.

Platební rozkaz musí být doručen výhradně do vlastních rukou žalovaného, náhradní doručení je vyloučeno. V platebním rozkazu soud uloží žalovanému povinnost zaplatit peněžitou pohledávku včetně nákladů soudního řízení do 15 dnů ode dne doručení platebního rozkazu. Proti platebnímu rozkazu může žalovaný podat odpor u soudu, který jej vydal.

Platební rozkaz, proti němuž nebyl ve stanovené lhůtě podán odpor, má účinky pravomocného rozhodnutí. Soud nemůže odmítnout odpor, který žalovaný neodůvodnil.

O věci, která je předmětem soudního řízení rozhoduje soud obvykle rozsudkem. Rozsudkem má být rozhodnuto o celé projednávané věci. Rozsudek musí obsahovat mimo jiné datum a místo vyhlášení rozsudku, výrok, ve kterém je rozhodnuto o povinnosti zaplatit náhradu nákladů řízení, odůvodnění a poučení o opravném prostředku.

Obsah rozhodnutí ve věci samé vysloví soud ve výroku rozsudku. Ve výroku soud také rozhodne o povinnosti k náhradě nákladů řízení. Doručený rozsudek, který již nelze napadnout odvoláním, je v právní moci. Uloží-li soud v rozsudku povinnost, je třeba ji splnit do tří dnů od právní moci rozsudku. Rozsudek se stane vykonatelným, jakmile uplyne lhůta k plnění.

3.2.2 Exekuční řízení

Pokud dlužník dobrovolně nesplnil, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na výkon soudního rozhodnutí. Vykonatelné rozhodnutí je označováno také jako exekuční titul, který má většinou podobu soudního pravomocného a vykonatelného platebního rozkazu, může být však i ve formě rozhodčího nález, notářského či exekutorského zápisu apod. Návrh na výkon rozhodnutí podá věřitel místně příslušnému obecnému soudu dlužníka prostřednictvím exekutorského úřadu či exekutora. Na exekuci dlužníkova majetku si lze najmout jakéhokoliv exekutora či exekutorský úřad.

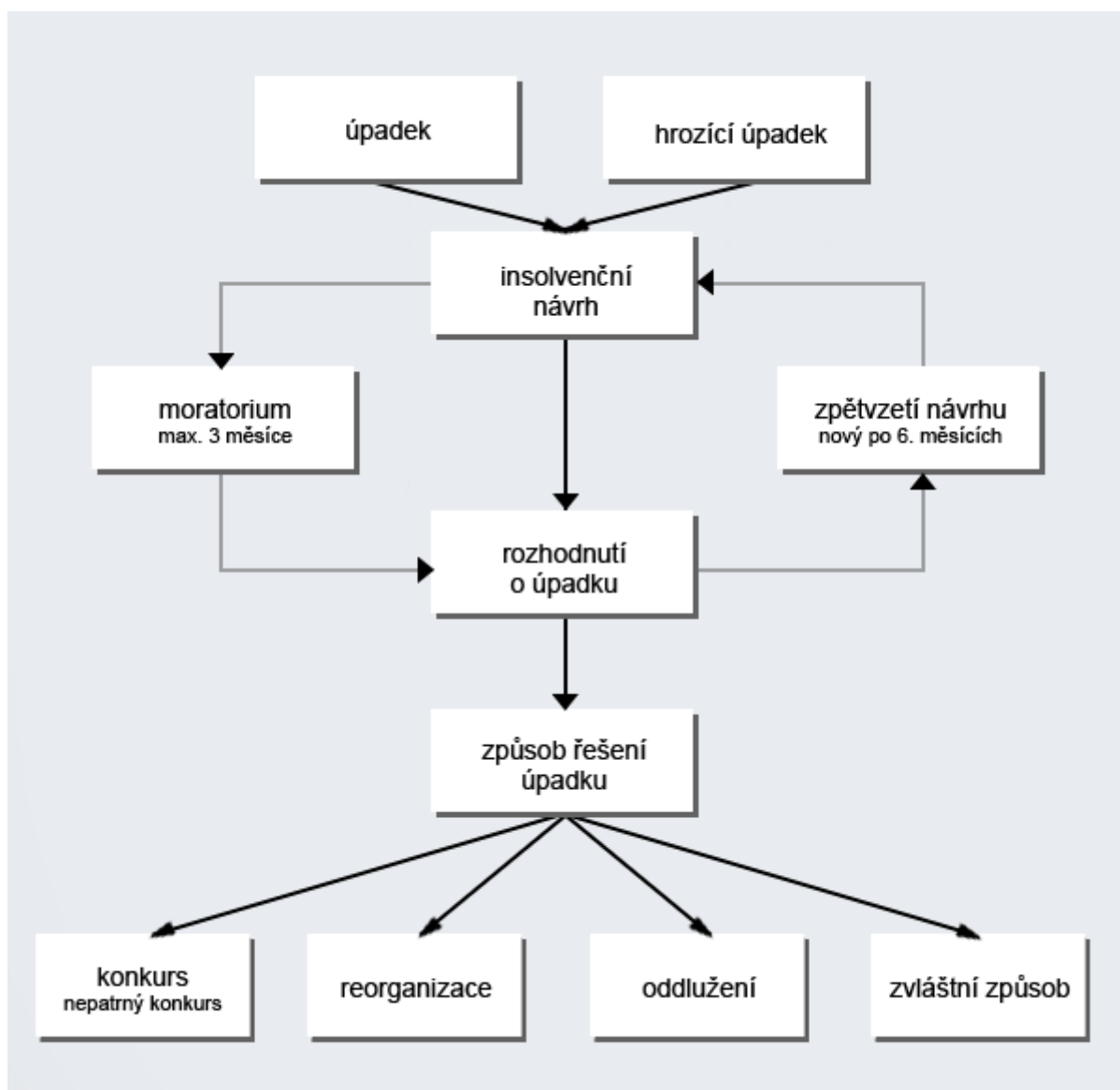
Exekutor doručí dlužníkovi usnesení o nařízené exekuci společně s exekučními příkazy, které postihují jeho majetek. Zároveň ho vyrozumí, jakým způsobem bude postupovat v případě, že dluh v přiměřené době neuhradí.

Samotnou exekuci lze podle exekutorského řádu provést několika způsoby. Nejčastějším způsobem je úhrada pohledávky z účtu dlužníka, nebo provedení srážek ze mzdy, prostřednictvím zaměstnavatele dlužníka. Jestliže dlužník nemá žádný finanční majetek nebo jeho finance nestačí na pokrytí dluhu, provádí se exekuce zajištěním věcí dlužníka, movitých i nemovitých, které se pak vydraží ve veřejné dražbě.

3.2.3 Insolvenční řízení

Insolvenční řízení je soudní řízení, jehož předmětem je dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek a uvádí způsob jeho řešení. Dlužník je v úpadku, jestliže má více věřitelů, nezaplacené peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a tyto závazky není schopen plnit. Dlužník, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou – podnikatelem, je v úpadku i tehdy, je-li předlužen, tj. má-li více věřitelů a souhrn jeho závazků (nikoli jen splatných) převyšuje hodnotu jeho majetku.

Průběh insolvenčního řízení uvádím v následujícím schématu.

Insolvenční návrh je povinen podat dlužník, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou – podnikatelem bez zbytečného odkladu poté, co se dozvěděl nebo při náležité pečlivosti měl dozvědět o svém úpadku.

Účinky zahájení insolvenčního řízení nastávají okamžikem zveřejnění vyhlášky, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení v insolvenčním rejstříku a trvají zásadně do skončení insolvenčního řízení. Se zahájením insolvenčního řízení se spojují zejména tyto účinky:

- pohledávky a jiná práva týkající se majetkové podstaty nemohou být uplatněny žalobou, lze-li je uplatnit přihláškou,
- právo na uspokojení ze zajištění, které se týká majetku ve vlastnictví dlužníka nebo majetku náležejícího do majetkové podstaty, lze uplatnit a nově nabýt jen za podmínek stanovených insolvenčním zákonem,
- výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, lze nařídit, nelze jej však provést.
- je-li zjištěno, že dlužník je v úpadku vydá insolvenční soud rozhodnutí o úpadku, ustanoví insolvenčního správce a vyzve věřitele, kteří dosud nepřihlásili své pohledávky, tak učinili ve stanovené lhůtě, která nesmí být kratší 30 dnů a delší 2 měsíců.

Zajištěným věřitelem je věřitel, jehož pohledávka je zajištěna majetkem, který náleží do majetkové podstaty, a to zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitosti, zajišťovacím převodem práva nebo postoupením pohledávky k zajištění anebo obdobným právem podle zahraniční právní úpravy.

Klasickou pohledávkou je pohledávka nezajištěného věřitele, např. na plnění z kupní smlouvy, takovou pohledávku věřitel uplatní pomocí přihlášky po zahájení insolvenčního řízení až do uplynutí lhůty stanovené rozhodnutím o úpadku.

Věřitelé podávají přihlášky pohledávek u insolvenčního soudu od zahájení insolvenčního řízení až do uplynutí lhůty stanovené rozhodnutím o úpadku. Přihlášku pohledávky lze podat pouze na předepsaném formuláři. Náležitosti přihlášky upravuje ustanovení § 174 insolvenčního zákona. Přihlašují se i pohledávky, které již byly uplatněny u soudu, jakož

i pohledávky vykonatelné včetně těch, které jsou vymáhány výkonem rozhodnutí nebo exekucí. Přihlásit lze i pohledávku nesplatnou nebo pohledávku vázanou na podmínku. K přihláškám, které jsou podány později, insolvenční soud nepřihlíží a takto uplatněné pohledávky se v insolvenčním řízení neuspokojují.

Pohledávky, které se v insolvenčním řízení neuspokojují jsou upraveny v ustanovení § 170 insolvenčního zákona, patří sem např. úroky, úroky z prodlení a poplatek z prodlení z pohledávek přihlášených věřitelů, mimosmluvní sankce postihující majetek dlužníka atd.

Zpeněžením majetkové podstaty se rozumí převedení veškerého majetku, který do ní náleží, na peníze za účelem uspokojení věřitelů. Zpeněžení majetkové podstaty provádí insolvenční správce, lze k němu však přikročit teprve po právní moci rozhodnutí o prohlášení konkursu a po první schůzi věřitelů.

Majetkovou podstatu lze zpeněžit třemi způsoby; o jejich užití rozhoduje insolvenční správce se souhlasem věřitelského výboru, a to

- veřejnou dražbou podle zákona č. 26/2000 Sb. o veřejných dražbách. V případě prodeje věcí insolvenčním správcem půjde o dražbu nedobrovolnou. Jednotlivé součásti majetkové podstaty jsou ve veřejné dražbě prodávány těm osobám, které za takovou součást majetkové podstaty nabídnou nejvyšší finanční plnění;
- prodejem věcí podle ustanovení zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, o výkonu rozhodnutí, Zákon stanoví omezení pro prodej některých věcí dlužníka z důvodu, že tyto věci dlužník nezbytně potřebuje pro uspokojování hmotných potřeb svých nebo své rodiny;
- prodejem majetku mimo dražbu (tzv. prodej z volné ruky).

Konečnou fází konkursního řízení je rozvrhové usnesení soudu, v němž je stanoveno, kolik má být ze zpeněžené majetkové podstaty vyplaceno na každou pohledávku uvedenou v seznamu přihlášených pohledávek. Všichni věřitelé zahrnutí do rozvrhu se uspokojují poměrně vzhledem k výši jejich zjištěné pohledávky.

V této kapitole jsem se více věnovala insolvenčnímu řízení, protože v poslední době řeší velký počet úpadků do kterých se dostali pak podnikatelé, tak fyzické osoby.

4. Vyhodnocení efektivity zajištění pohledávek

V této kapitole budu zjišťovat a vyhodnocovat efektivitu zajištění pohledávek po splatnosti. Podklady pro vyhodnocení poskytla obchodní společnost Gamanan s.r.o. Svým odběratelům nabízí kompletní servis v oboru stavebnictví, od pořízení materiálu přes zhotovení požadovaných stavebních prací až po stavbu rodinného domu na klíč. Společnost začala s podnikáním v roce 1998. Její základní kapitál činí 200 000,-- Kč a celkový vlastní kapitál k 31. 12. 2011 byl ve výši 10,7 mil. Kč.

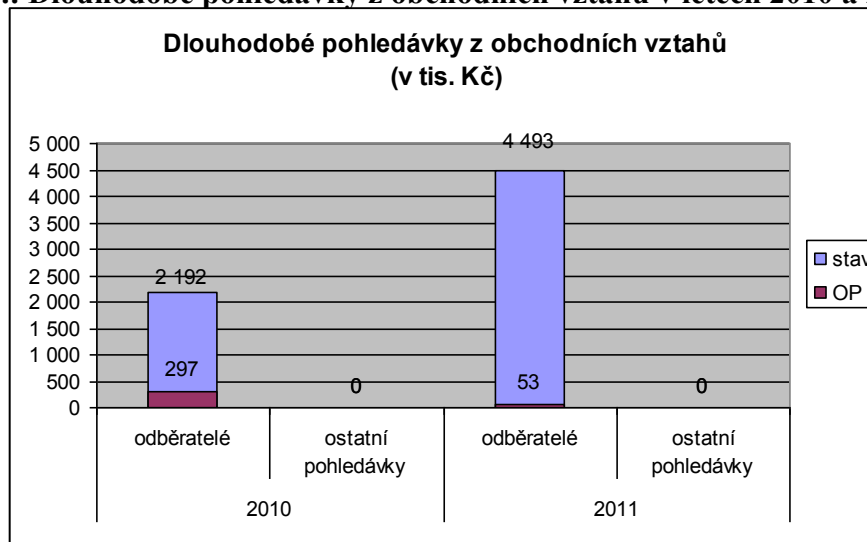
Cílem hodnocení obchodní společnosti Gamanan s.r.o. bylo vyhodnocení pohledávek po splatnosti. Hodnotící období byly dva předcházející roky. Dále jsem se zabývala pohledávkami z obchodních vztahů v členění na krátkodobé a dlouhodobé. Pro hodnocení jsem zjišťovala splatnost pohledávek. Prověřila jsem způsoby zajištění pohledávek po splatnosti ve firmě a vyhodnotila správnost zajištění.

Pro vyhodnocení pohledávek po splatnosti poskytla společnost přehled pohledávek za rok 2011 a za rok 2010 v členění na dlouhodobé a krátkodobé pohledávky z obchodních vztahů, které jsou dále členěny na pohledávky za odběrateli a ostatní pohledávky. Informace uvádí tabulka č. 4.1.

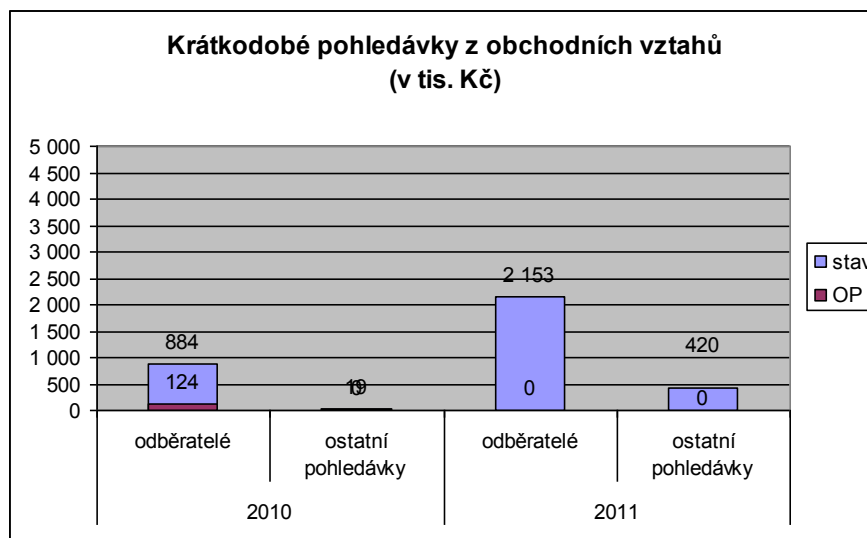
Tab. č. 4.1.: Pohledávky z obchodních vztahů (v tis. Kč)

Pohledávky	2011	2010		
	Stav	OP	Stav	OP
Dlouhodobé pohledávky z obchodních vztahů celkem	4 493		2 192	
Odběratelé	4 493	53	2 192	297
Ostatní pohledávky				
Krátkodobé pohledávky z obchodních vztahů celkem	2 573		903	
Odběratelé	2 153		884	124
Ostatní pohledávky	420		19	
CELKEM brutto	7 066	53	3 095	421
CELKEM netto	6 984		2 548	

Graf č. 4.1.: Dlouhodobé pohledávky z obchodních vztahů v letech 2010 a 2011

Graf č. 4.2.: Krátkodobé pohledávky z obchodních vztahů v letech 2010 a 2011

Dalším podkladem potřebným pro mé hodnocení je přehled pohledávek sestavený podle lhůty, jež uplynula od stanovené doby splatnosti. Dlouhodobé pohledávky představují sjednané pozastávky a zádržné, které mají finančně zajišťovat případné dodatečné náklady vzniklé na zakázkách po dobu záruční lhůty. Společnost neeviduje dlouhodobé pohledávky se splatností nad 5 let.

Tab. č. 4.2.: Pohledávky v členění podle doby splatnosti v r. 2010

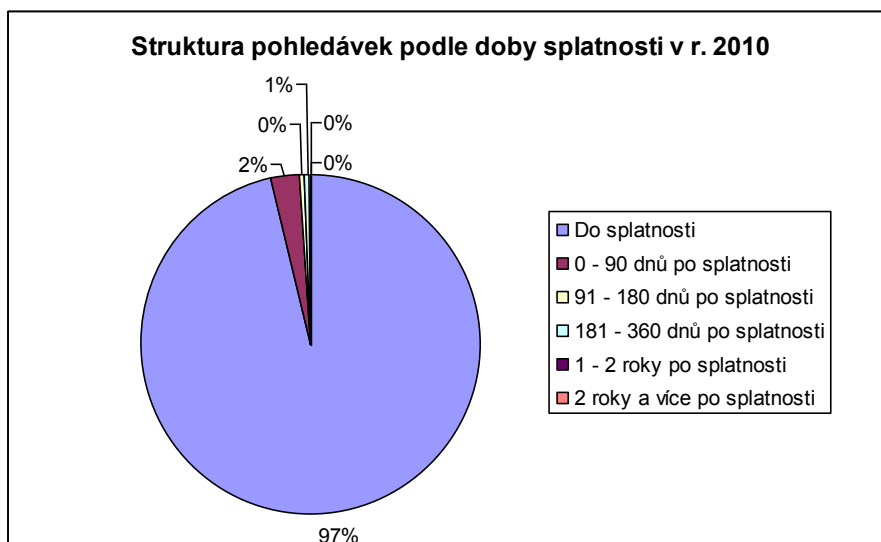
Kategorie pohledávek	Do splatnosti	Po splatnosti					Celkem
		0 - 90 dnů	91 - 180 dnů	181 - 360 dnů	1 - 2 roky	2 roky a více	
Krátkodobé	741 004	72 293	13 145	25 691	10 533	61 502	903 102
Opravné položky	34 592	8 543		10 920	8 375	61 502	123 932
Dlouhodobé	2 192 057						2 192 057
Opravné položky	297 324						297 324
CELKEM netto	2 601 145	63 750	13 145	14 771	2 158	0	2 694 969

Tab. č. 4.3.: Pohledávky v členění podle doby splatnosti v r. 2011

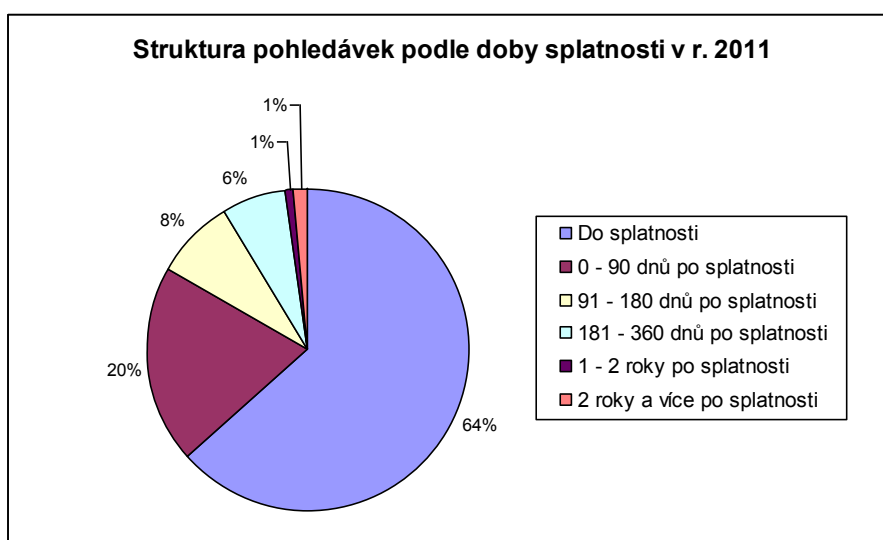
Kategorie pohledávek	Do splatnosti	Po splatnosti					Celkem
		1 - 90 dnů	91 - 180 dnů	181 - 365 dnů	1 - 2 roky	2 roky a více	
Krátkodobé	905 324	603 816	452 103	454 506	61 353	96 040	2 573 142
Opravné položky							
Dlouhodobé	3 596 723	796 002	100 490				4 493 215
Opravné položky	53 105						53 105
CELKEM netto	4 448 942	1 399 815	552 593	454 506	61 353	96 040	7 013 249

Strukturu těchto pohledávek v jednotlivých obdobích uvádím v následujících grafech.

Graf č. 4.3.: Struktura pohledávek podle doby splatnosti v r. 2010

Graf č. 4.4.: Struktura pohledávek podle doby splatnosti v r. 2011

Obchodní společnost byla zapsána do Obchodního rejstříku v roce 1998 jako s.r.o, její základní kapitál je 200 000,-- Kč, celkový vlastní kapitál k 31. 12. 2011 činil 10,7 mil. Kč.

Pohledávky jsou oceněny jmenovitou hodnotou. Hodnota pohledávek po lhůtě splatnosti se snižuje pomocí opravných položek. Účetní opravné položky jsou tvořeny v návaznosti na věkovou strukturu pohledávek, a to následujícím způsobem:

Pohledávky ve splatnosti a po splatnosti

- opravná položka až do výše 100 % na pohledávky po lhůtě splatnosti nad 180 dnů, pokud není sjednáno jejich zajištění nebo je jiným způsobem zřejmá jejich dobytnost (např. možnost započtení apod.),
- opravná položka v určitém % dle odborného odhadu rizika nedobytnosti na pohledávky po splatnosti do 180 dnů,
- opravná položka v určitém % dle odborného odhadu rizika nedobytnosti u pohledávek ve lhůtě splatnosti,
- opravné položky k pohledávkám, jejichž tvorbu umožňuje zákon č. 593/2002 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů.

Z předložených dokladů vyplynulo, že u pohledávek po lhůtě splatnosti nad 180 dnů byly vytvořeny opravné položky ve výši 100 % hodnoty pohledávek. Opravné položky byly provedeny v souladu s § 8 zákona č. 593/1992 Sb.. Společnost tvořila opravné položky k pohledávkám dle § 8a) zákona č. 593/92 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů. Následným zjištěním vyplynulo, že společnost neeviduje pohledávky určené k obchodování.

U dlouhodobých pohledávek se opravné položky stanoví odúročením pohledávek diskontem stanoveným z průměrné úrokové sazby tak, aby netto hodnota dlouhodobých pohledávek vyjadřovala tzv. současnou hodnotu pohledávek. Opravné položky k pohledávkám se tvoří na základě inventarizace k rozvahovému dni.

Vzniklé krátkodobé pohledávky roku 2011 ve výši 1 905 tis Kč jsou ve většině případů zajištěny zápočtem pohledávky, splátkovým kalendářem a jedna pohledávka je zajištěná směnkou. Dlouhodobé pohledávky jsou zajištěny zástavním právem na nemovitost. Obchodní společnost má dobře zajištěné pohledávky nad 100 000,-- Kč.

Největší problémy v zajištění pohledávek má společnost při dodání výrobků fyzickým osobám. Odběratelé výrobky přijmou, vystavenou fakturu přijmou, podepíší, úhradu

přislíbí, ale ke skutečnému plnění nedojde. Obchodní společnost Gamanan s.r.o. nemá pro vymožení těchto uvedených „drobných“ pohledávek zajištění.

Na základě vyhodnocení stavu pohledávek po době splatnosti, lze tyto pohledávky společnosti Gamanan s. r. o. rozdělit do dvou kategorií, jež shodou okolností kopírují členění pohledávek z časového hlediska, a to na pohledávky dlouhodobé a krátkodobé.

Dobytnost první skupiny pohledávek, tj. těch dlouhodobých, je zajištěna dobře, ačkoliv k drobným opatřením bude muset dojít. V roce 2010 společnost neevidovala žádnou dlouhodobou pohledávku po době splatnosti. V roce 2011 už k výskytu těchto pohledávek došlo. Jejich podíl na celkové (brutto) výši dlouhodobých pohledávek činil 24,53 %. Poměrně kladně lze hodnotit skutečnost, že prodleva se splacením není delší než 180 dnů, přičemž většina těchto pohledávek spadá do kategorie 1 – 90 dnů po splatnosti. Vzhledem k faktu, že dlouhodobé pohledávky mají lhůtu splatnosti delší než 1 rok, není tato prodleva výrazná.

Naopak problémem je zajištění pohledávek s dobou splatnosti do 1 roku, zejména pohledávek za fyzickými osobami, jež mají nižší nominální hodnotu. Jak vyplývá z tabulek č. 4.2. a č. 4.3., popř. z grafů č. 4.3. a č. 4.4. hodnota krátkodobých pohledávek po splatnosti meziročně rapidně vzrostla. Zatímco v roce 2010 evidovala společnost Gamanan s. r. o. krátkodobé pohledávky v celkové výši 924 168 Kč (brutto hodnota), přičemž podíl pohledávek po lhůtě splatnosti činil 19,82 % (tj. 183 164 Kč). V roce 2011 byly evidovány pohledávky ve výši 2 573 142 Kč a podíl nedobytných pohledávek již představoval 64,82 %. Skokový meziroční nárůst krátkodobých pohledávek po splatnosti je tak jasně znatelný. Dalším negativem je skutečnost, že v obou obdobích evidovala společnost pohledávky, jež nebyly splaceny ani po několika měsících či dokonce letech. Toto je velice znepokojující, neboť splatnost krátkodobých pohledávek bývá často pouze několik týdnů.

Společnost Gamanan s. r. o. by proto měla co nejrychleji přijmout opatření a změnit způsob zajištění krátkodobých pohledávek. V první řadě by se měla zaměřit na to, aby zásadně omezila podíl nedobytných pohledávek, jež vzniknou v budoucích obdobích. Pokud tak neučiní, mohou jí brzy nastat problémy s druhotnou platební neschopností. Snaha by také měla být vyvíjena i na stávající pohledávky a jejich co nejrychlejší úhradu.

Jako řešení bych navrhla zajištění uvedených pohledávek pomocí inkasních agentur. Jedná se o mimosoudní vymáhání, charakteristickým rysem inkasní agentury je maximální důraz na využívání formy písemných upomínek a telefonických kontaktů v procesu vymáhání pohledávek, na které obchodní společnost nemá čas ani prostor. Forma vymáhání pohledávek prostřednictvím inkasní agentury je ze strany klientů žádaná, neboť podnikatelům nabízí možnost plně se věnovat obchodování. Vymáhání pohledávek inkasní agenturou je obvykle časově a finančně efektivnější, než pokud se o to pokouší sám podnikatel. Úlohu může hrát i určitý psychologický faktor, kdy s dlužníkem již nejedná věřitel, ale třetí osoba, která se na danou problematiku specializuje. K 1. 2. 2010 aktivně působí na trhu pohledávek v České republice celkem 120 firem, které nabízí věřitelům služby spojené s mimosoudním inkasem a vymáháním pohledávek.

5. Závěr

Počátkem 90. let došlo k prudkému rozvoji podnikání, vznikly nové obchodní společnosti, rodinné podniky a soukromé firmy. Začali se objevovat věřitelé a počet vymáhání pohledávek rychle rostl. V té době chyběla podnikatelská etika, nerespektovala se základní pravidla dodržování závazků, platební morálka dlužníků poklesla. Soudní řízení bývají zdlouhavá, dlužník je oproti věřiteli ve výhodě.

Při analýze zajišťovacích institutů v současné době které upravuje občanský zákoník jako je smluvní pokuta, ručení, zástavní právo, zadržovací právo, uznání závazků, dohoda o srážkách ze mzdy, dle obchodního zákoníku bankovní záruka, finanční zajištění a další uvedené v kapitole zajišťovací prostředky se domnívám, že zástavní právo k nemovitosti je nejefektivnějším institutem zajištění závazků, protože splňuje motivační i uhrazovací funkci současně. Dalším zajišťovacím prostředkem při zajištění pohledávky bych uvedla bankovní záruku. Uvedené zajištění se téměř rovná jistotě, že podnikatel obdrží úhradu za svou pohledávku v plné výši.

Vzhledem k aktuálnosti řešení pohledávek po splatnosti jsem se snažila nastínit různé možnosti zajištění pohledávek.

Hodnocením obchodní společnosti Gamanan s. r. o. jsem zjistila, že má problémy se zajištěním krátkodobých pohledávek. Dle mého názoru je toto nedostatečným zajištěním. Společnost se věnuje pohledávkám nad 100 000,-- Kč a drobným, do 50 000,-- Kč nevěnuje tolik pozornosti. Jako řešení navrhuji společnosti zajištění pohledávek prostřednictvím inkasní agentury. Jedná se o mimosoudní vymáhání, charakteristickým rysem inkasní agentury je maximální důraz na využívání formy písemných upomínek a telefonických kontaktů v procesu vymáhání pohledávek, na které obchodní společnost nemá čas ani prostor. Forma vymáhání pohledávek prostřednictvím inkasní agentury je ze strany klientů žádaná, neboť podnikatelům nabízí možnost plně se věnovat obchodování. Vymáhání pohledávek inkasní agenturou je obvykle časově a finančně efektivnější, než pokud se o to pokouší sám podnikatel. Toto je zřejmé na hodnotící společnosti. Úlohu může hrát i určitý psychologický faktor, kdy s dlužníkem již nejedná věřitel, ale třetí osoba, která se na danou problematiku specializuje.

Hodnocení zajištění pohledávek nad 100 000,-- Kč je u společnosti dobrý. Zajištění má pokryto zástavním právem, směnkou, což hodnotím jako dobrý zajišťovací prostředek. Kladně hodnotím i vedení pohledávek po splatnosti. Jsou přehledné a snadno dohledatelné.

Věřím, že tato práce objasnila základní zajištění pohledávek po splatnosti. Každá společnost si může vybrat podle svých schopností a možností pro něj nejvýhodnější zajištění.

Seznam použité literatury

1. BAŘINOVÁ, D.; VOZŇÁKOVÁ I. [i] Pohledávky-právně-daňově-účetně.[/i] 3. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2007. 136 s. ISBN 978-80-247-1816-3.
2. DRBOHLAV, J.; POHL, T. [i] Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu.[/i] 2. vydání. Praha: ASPI, 2006. 220 s. ISBN 80-7357-162-5.
3. PILÁTOVÁ, J. RICHTER, J. i Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi. vydalo nakladatelství ANAG, spol.s.r.o., 2009 110s. ISBN 978-80-7263-534-4.
4. VAIGERT, D.; PHILIPPI, T.; RIŠKO, P.; NAVRÁTILOVÁ, H. [i] Pohledávky - právní příručka věřitele.[/i] 1. vyd. Praha: Computer Press, a. s., 2006. 272 s. ISBN 80-251-0881-3.

Právní normy

1. Zákon č. 321/2013Sb., o některých podmínkách sjednání spotřebitelských úvěrů
2. Zákon č. 89/2012Sb., občanský zákoník
3. Zákon č. 593/1992Sb., zákon o rezervách
4. Zákon č. 182/2006Sb., insolvenční zákon
5. Zákon č. 355/2011Sb., zákon o účetnictví
6. Zákon č. 420/2011Sb., obchodní zákoník

Seznam použitých zkratk

ObčZ	Občanský zákoník
ObchZ	Obchodní zákoník
resp.	respektive
tzv.	tak zvané
zák.	zákon
apod.	a podobně
ZoÚ	Zákon o účetnictví
např.	například

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že:

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000Sb. – autorský zákon, zejména §35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a §60 – školní dílo;
- беру на vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečné, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu §12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do její skutečné výše).

V Ostravě dne 11. 5. 2012

.....
jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

Příloha č. 1: Uznání dluhu

Příloha č. 2: Uznání závazku

Příloha č. 3: Smlouva o zřízení zástavního práva

Příloha č. 4: Avalovaná směnka vlastní na viděnou

Příloha č. 5: Cizí směnka splatná v určitý den

Příloha č. 6: Žaloba

Příloha č. 1

Dohoda o uznání dluhu

Věřitel : Společnost A se sídlem, IČ,
zapsaná v obchodním rejstříku Krajského soudu, oddíl ..., vložka,
jednající prostřednictvím jednatele

Dlužník : Společnost B se sídlem, IČ,
zapsaná v obchodním rejstříku Krajského soudu, oddíl ..., vložka,
jednající prostřednictvím jednatele

Společnost se sídlem, IČ, zapsaná
v obchodním rejstříku Krajského soudu, oddíl ..., vložka (dále jen „dlužník“) uznává,
že dluží společnosti IČ

- částku Kč dle faktury č. splatné dne jako cenu za poskytnuté
plnění (popište předmět plnění) dle smlouvy o dílo č. uzavřené dne,
- částku Kč dle faktury č. splatné dne jako cenu za poskytnuté
plnění (popište předmět plnění) dle smlouvy o dílo č. uzavřené dne,

celkem Kč.

Dlužník potvrzuje, že zde uvedenou pohledávku řádně prověřil co do výše a právního důvodu jejího
vzniku a nemá vůči ní žádné námitky.

Dlužník uznává zde uvedený a vyčíslený dluh co do důvodu a výše ve smyslu ust. § 558
občanského zákoníku a zavazuje se jej splatit v plné výši, tj. Kč nejpozději do
(možno sjednat i splátkový kalendář pod sankcí ztráty výhody splátek při nezaplacení kterékoliv
dohodnuté splátky).

Dlužník se zavazuje zde uvedený dluh zaplatit finančním převodem na účet, a.s.
č. u banky. Dlužník bere na vědomí, že jednostranné započtení pohledávek
společnosti na uvedený dluh je vyloučeno bez předchozího výslovného souhlasu věřitele.

Věřitel přijímá zde uvedený závazek dlužníka uhradit dluh ve výši Kč způsobem jak je
sjednáno v této dohodě.

Tato dohoda je vystavena ve dvou stejnopisech, z nichž každý účastník obdrží po jednom vyhotovení.

Datum :

Za věřitele :

Za dlužníka :

.....
jméno a funkce oprávněné osoby

.....
jméno a funkce oprávněné osoby

UZNÁNÍ ZÁVAZKU DOHODA O SPLÁTKÁCH

dle § 323 zák. č. 513/1991 Sb. Obchodní zákoník

společnost A

se sídlem

zapsaná v obchodním rejstříku vedeném, v oddíle, vložce

IČ:

zastoupena

/ dále jen „věřitel“ /

a

společnost B

se sídlem

zapsaná v obchodním rejstříku vedeném, v oddíle, vložce

IČ:

zastoupena

/ dále jen „dlužník“ /

I.

1/ Účastníci této dohody činí nesporným, že dlužník ke dni podpisu této dohody dluží věřiteli částku,- Kč / slovy: korun českých/ bez příslušenství, a to za Dlužník tímto uznává výše uvedený závazek co do důvodu i výše a zavazuje se jej zaplatit v souladu s čl. II této dohody.

2/ Účastníci dohody se dohodli na úroku z prodlení ve výši ke dni podpisu této dohody.

II.

1/ Účastníci této dohody dohodli na úhradě dluhu specifikovaného v čl. I této dohody formou měsíčních splátek, a to následujícím způsobem:

počínaje měsícem se zavazuje dlužník hradit na účet věřitele č. vedený u částku,- Kč, v pravidelných měsíčních splátkách, vždy nejpozději do dne daného měsíce, a to až do úplného uhrazení částky, přičemž poslední splátka bude činit Kč.

III.

1/ V případě prodlení s úhradou, byť jen jediné měsíční splátky, delšího než 15 dnů, ztrácí dlužník výhodu splátek, zbývající částka dluhu se stává splatnou ihned a dlužník je povinen neprodleně uhradit tuto celou zbývající část dluhu na účet věřitele.

IV.

1/ Tato dohoda se uzavírá v písemné formě a může být měněna nebo doplňována na základě úplné a vzájemné dohody smluvních stran pouze písemnými dodatky podepsanými účastníky této dohody.

2/ Účastníci této dohody prohlašují, že se před podpisem této dohody podrobně seznámili s jejím obsahem, s obsahem této dohody zcela a bez výhrad souhlasí, tato dohoda byla sepsaná podle jejich pravé a svobodné vůle prostě jakéhokoliv omylu či nátlaku, na jejich straně nejsou žádné překážky, které by bránily sjednání a podpisu této dohody, tuto dohodu podepisují bez jakéhokoliv donucení či nátlaku.

3/ Tato dohoda je vyhotovena ve 2 vyhotoveních s platností originálu obou, přičemž po jednom vyhotovení obdrží každý účastník.

4/ Tato dohoda nabývá platnosti a účinnosti dnem jejího podpisu účastníky.

V dne

V dne

.....
věřitel

.....
dlužník

Smlouva o zřízení zástavního práva k nemovitostem

Společnost A

sídlo :

zapsaná v obchodním rejstříku Krajského soudu v Ostravě, oddíl B, vložka

IC :

Jednatel :

(dále jen "zástavní věřitel")

a

společnost B

sídlo:

zapsaná v obchodním rejstříku Krajského soudu v Ostravě, oddíl C, vložka

IC :

Jednatel :

(dále jen "zástavce" nebo jen "zástavní dlužník")

I.

1. Zástavce prohlašuje a dokládá, že je výlučným vlastníkem následujících nemovitostí, včetně všech součástí a příslušenství souvisejících s jejich provozem, nacházejících se v k.ú., obec, okres, zapsaných na LV č. u Katastrálního úřadu, tedy:

stavby:

pozemky:

2. Předmětné nemovitosti jsou blíže popsány ve znaleckém posudku Ing. č. ze dne
3. Zástavce prohlašuje, že výše uvedený nemovitý majetek nabyt do svého vlastnictví na základě kupní smlouvy ze dne, vložené do katastru nemovitostí dne a že nejsou žádné důvody pro platné odstoupení od této smlouvy, ani pro odstoupení od předchozích nabývacích titulů.

II.

1. Zástavní věřitel má za zástavcem pohledávku ve výši Kč na jistinu s příslušenstvím ve výši % p.a. ode dne Pohledávka vznikla na základě řádně realizovaných dodávek zboží dle Kupní smlouvy ze dne Dodávky byly řádně převzaty, zboží bylo bez vad a bylo řádně vyfakturováno.

2. Zástavní dlužník tento svůj výše uvedený závazek uznal co do důvodu a výše v Dohodě o uznání závazku a splátkovém kalendáři ze dne, ve které zároveň strany odložily splatnost závazku.

III.

1. K zajištění pohledávky zástavního věřitele uvedené v čl. II. odst. 1 za zástavcem zřizuje tímto zástavce zástavní právo ke svým nemovitostem, uvedeným v čl. I. této smlouvy, a to v prospěch zástavního věřitele, která zároveň předmětné nemovitosti do zástavy přijímá.

IV.

1. Zástavce prohlašuje, že na nemovitostech
 - a) nevázne žádné zástavní právo, a ani takové právo nezřídil,*)
 - b) vázne zástavní právo věřitele *)

*) ponechat jednu variantu
2. Pro účely této zástavní smlouvy strany sjednávají, že hodnota zástavy odpovídá znaleckému posudku uvedenému v čl. I. odst. 2 této smlouvy.

V.

1. Zástavce se zavazuje, že bez předchozího písemného oznámení zástavnímu věřiteli nepřevede vlastnické právo k nemovitostem uvedeným v čl. I. této zástavní smlouvy.
2. Zástavce není oprávněn nikterak umenšovat hodnotu předmětu zástavního práva zřízeného touto smlouvou. Zástavce je dále po dobu trvání této zástavní smlouvy povinen předmět zástavy opatrovat s péčí řádného hospodáře. Zástavce není zejména oprávněn zřídít bez předchozího písemného souhlasu zástavního věřitele právo odpovídající věcnému břemeni ve prospěch třetí osoby a ani uzavřít smlouvu o nájmu těchto nemovitostí se třetí osobou na dobu určitou přesahující o více než 6 měsíců dobu splatnosti zajišťované pohledávky za nájemné, které by bylo nižší než je v místě obvyklé. Takové či obdobné ujednání by bylo nutné považovat za zmenšování hodnoty zástavy.
3. Zástavce se zavazuje nejpozději do 10 dnů od podpisu této smlouvy sjednat pojištění předmětu zástavního práva s vinkulací pojistného plnění ve prospěch zástavního věřitele v případě pojistné události po dobu trvání zástavního práva, a to až do výše zajištění pohledávky. Zástavce se zavazuje prokázat splnění této povinnosti věřiteli do 20 dnů od podpisu této smlouvy.

VI.

1. Pro případ porušení jednotlivých závazků uvedených v čl. V. této smlouvy strany sjednávají smluvní pokutu ve výši Kč pro každý jednotlivý případ porušení povinnosti. Tuto smluvní pokutu lze uplatnit i opakovaně. Tímto ustanovením není dotčeno právo zástavního věřitele požadovat náhradu vzniklé škody za porušení uvedených ustanovení smlouvy.

VII.

1. V případě, že zástavce, resp. subjekt, na kterého závazky přejdou, nesplní své závazky k úhradě dluhu uvedeného v čl. I. v termínu splatnosti, je zástavní věřitel oprávněn domáhat se uspokojení své pohledávky prodejem zástavy ve veřejné dražbě nebo soudním prodejem zástavy a z výnosu prodeje zástavy nechat uspokojit svoji pohledávku.

VIII.

1. Strany zároveň podepisují společný návrh na vklad práva podle této zástavní smlouvy do katastru nemovitostí.
2. Strany se zavazují poskytnout si vzájemně nejširší možnou součinnost v řízení před katastrálním úřadem.
3. Pokud bude návrh na vklad práva podle této smlouvy do katastru nemovitostí pravomocně zamítnut, zavazují se strany neprodleně tuto smlouvu vzájemnou dohodou zrušit a zároveň uzavřít novou zástavní smlouvu. V takto nově uzavřené zástavní smlouvě budou odstraněny překážky, pro které katastrální úřad vklad zástavního práva zamítl. Nelze-li překážky z objektivních důvodů odstranit, či pokud odmítne zástavce příslušný úkon učinit, stává se pohledávka zástavního věřitele uvedená v čl. II. této smlouvy splatnou uplynutím 10 pracovních dnů ode dne doručení písemné výzvy zástavního věřitele zástavci k odstranění překážek.
4. V případě postoupení či přechodu pohledávky zajištěné zástavním právem dle této smlouvy na jiný subjekt, vstupuje nový věřitel do všech práv a povinností zástavního věřitele. V případě převodu či přechodu vlastnického práva k nemovitostem uvedených v čl. I. této smlouvy vstupuje nabyvatel nemovitostí do všech práv a povinností, které má zástavce na základě této smlouvy.
5. Po úplném splnění závazků na úhradu pohledávek zajištěných touto zástavní smlouvou vydá zástavní věřitel zástavci na jeho výzvu potvrzení pro katastrální úřad o splnění pohledávky a zániku zástavního práva podle § 170 obč. zák., které bude podkladem pro výmaz zástavního práva v katastru nemovitostí.

IX.

(1) Pokud by se kterékoli z ustanovení této zástavní smlouvy stalo podle použitelného práva v jakémkoliv ohledu neplatným, neúčinným nebo protiprávním nebude tím dotčena nebo ovlivněna platnost, účinnost nebo právní bezvadnost zbývajících ustanovení. Jakákoliv vada této smlouvy, která by měla původ v takové neplatnosti nebo neúčinnosti bude dodatečně zhojena výkladem této zástavní smlouvy, který musí respektovat zájem smluvních stran.

(2) Práva a povinnosti z této zástavní smlouvy přecházejí na případné právní nástupce zástavního věřitele i zástavce.

(3) Právní vztahy vzniklé na základě této zástavní smlouvy a v souvislosti s ní se řídí právním řádem České republiky.

(4) Smlouva je vyhotovena a podepsána v šesti exemplářích, z nichž jeden obdrží zástavní věřitel, jeden zástavce a čtyři budou sloužit jako doklad pro vklad zástavního práva do katastru nemovitostí.

(6) Veškeré změny a doplňky této zástavní smlouvy vyžadují souhlas zástavního věřitele i zástavce v podobě postupně číselovaných dodatků.

V..... dne

.....

zástavní věřitel

(ověřené podpisy)

.....

zástavce

Příloha č. 4:

Avalovaná směnka vlastní na viděnou

Za tuto vlastní směnku zaplatím při jejím předložení částku 50.000 Kč (slovy padesátisícokrunčeských) panu Janu Novákovi, r.č. 550101/0001, bytem Stará Ves č.p. 4. Bez protestu.

V Ostravě dne 11.1.2011

Výstavce:

vlastnoruční

Libor

r.č.

bytem Ostrava-Jih, Aviatiků 10

podpis

Poslušný

770707/5555

PER

vlastnoruční

Josef

r.č.

bytem Ostrava- Výškovice, Břustkova 5

AVAL:

podpis

Novotný

683311/3333

Příloha č. 5

Cizí směnka splatná v určitý den

Zaplaťte za tuto směnku dne 1. prosince 2003 částku 50.000 Kč (slovy padesáttisícikorunčeských) panu Janu Novákovi, r.č. 550101/0001, bytem Stará Ves č.p. Bez protestu.

V Ostravě dne 1.1.2011

Směnečník:

vlastnoruční

ing.

Petr

Štědrý,

Jistota,

se sídlem Olomouc, Luční 13

podpis

jednatel

s.r.o.

Výstavce:

vlastnoruční

Libor

r.č.

bytem Ostrava-Jih, Aviatiků 10

podpis

Poslušný

xxxxxxx/xxxx

Žalobce :
Bydliště:
Místo podnikání :
IČ :

Žalovaný :
Bydliště :
Místo podnikání : tamtéž
IČ :

Žaloba s návrhem na vydání platebního rozkazu

na zaplacení 23 883,30 Kč s přísl.

DVOJMO

Soudní poplatek ve výši 960.- Kč je hrazen kolky

I.

Žalobce provedl podle požadavku žalovaného, na základě smlouvy o dílo č. uzavřené dne zinkování materiálu, který žalovaný přivezl do provozovny žalobce a po provedení zinkování odebral od žalobce zpět k vlastnímu odvozu. Za provedené pozinkování rámu o váze 640 kg a 230 kg a 14 ks plotu o váze 976 kg vyúčtoval žalobce žalovanému cenu ve výši 23 883,30 Kč fakturou č.29243223 ze dne 30.11.2009, splatnou dne 30.12.2009. Pozinkovaný materiál si žalovaný odebral od žalobce k vlastnímu odvozu dne 20.11.2009 vozidlem SPZ 5T7 0695 dle dodacího listu č.34843, dne 27.11.2009 vozidlem SPZ 4T5 8397 dle dodacího listu č.34904 a dne 18.11.2009 vozidlem SPZ 5T7 0695 dle dodacího listu č.34190.

Vzhledem k tomu, že žalovaný neuhradil cenu za poskytnuté plnění ve lhůtě stanovené žalobcem v příslušné faktuře, požaduje žalobce, aby mu žalovaný dále uhradil úrok z prodlení dle nařízení vlády č.142/1994 Sb. ve výši, která v každém jednotlivém kalendářním pololetí trvání prodlení bude odpovídat v procentech součtu čísla 7 a výše limitní sazby pro dvoutýdenní repo operace ČNB vyhlášené ve Věstníku ČNB a platné vždy k prvnímu dni příslušného kalendářního pololetí,

K zaplacení dlužné pohledávky s příslušenstvím vyzval žalobce žalovaného upomínkou ze dne 10.3.2010.

Důkaz : faktura, dodací listy, upomínka

II.

Na základě výše uvedeného žalobce navrhuje, aby soud vydal tento

platební rozkaz:

Žalovaný je povinen uhradit žalobci částku **23 883,30 Kč** a příslušející úrok z prodlení z dlužné částky 23 883,30 Kč od data 31.12.2009 do zaplacení ve výši stanovené nařízením vlády č.142/1994 Sb., která v každém jednotlivém kalendářním pololetí trvání prodlení bude odpovídat v procentech součtu čísla 7 a výše limitní sazby pro dvoutýdenní repo operace ČNB vyhlášené ve Věstníku ČNB a platné vždy k prvnímu dni příslušného kalendářního pololetí, jakož i náklady soudního řízení ve výši zaplaceného soudního poplatku, to vše do 15 dnů od doručení platebního rozkazu.

Podá-li žalovaný proti tomuto platebnímu rozkazu odpor, žalobce navrhuje, aby soud vydal **rozsudek**, jímž by zavázal žalovaného k úhradě těchto částek do 3 dnů od právní moci rozsudku.

.....
vedoucí odboru Právní vztahy